

Unga brottslingar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungdomsrotlar vid åklagarväsendet och domstolarna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en särskild nämnd som behandlar brott begångna av barn under 15 år.¹

¹ Yrkande 2 hänvisat till SoU.

Ungdomsdomstolar

Det är särskilt viktigt med en snabb handläggning av ungdomsmål eftersom sambandet mellan brott och straff då markeras tydligare. Den unge kan se sambandet mellan gärningen och reaktionen på den. En snabb hantering av ungas ärenden underlättar för dem att bryta den brottsliga banan tidigt och därmed undvika att ett kriminellt beteende befästs. Hanteringen av unga lagöverträdare, mellan 15 och 18 år, kräver specialiserade kunskaper och erfarenhet, vilket man har förstått både inom polisen och inom domstolsväsendet. Ett sätt att förbättra förutsättningarna för en skyndsam handläggning av ungdomsmål, utan att för den skull ge avkall på rättssäkerheten, är att särskilda ungdomsrotlar inrättas inom åklagarväsendet och vid domstolarna. Särskilda kompetenskrav ska ställas på de personer som arbetar vid dessa rotlar. Med ett tidigare ingripande och med snabbare behandling och rehabilitering skulle återfallsfrekvensen kunna minskas.

Målet med ungdomsrotlar vid domstolarna är att minska handläggningstiderna avsevärt genom att ungdomar som gjort sig skyldiga till vardagsbrottslighet, och blivit ertappade på bar gärning, kan dömas omgående och få sitt straff. Tanken är att hanteringen av ärendet där gärningsmannen såväl som hans eller hennes föräldrar, liksom företrädare

för polis och socialtjänst ska finnas representerade ska ske mycket kort tid efter gärningen. Den unge kan sedan antingen vara på fri fot eller tillfälligt omhändertagen. En sådan handläggning skulle innebära ett avsevärt större inslag av muntlighet med motsvarande minskning av administrationen. Därför bör det även införas särskilda ungdomsrotlar inom åklagarväsendet. Dessa skall skyndsamt och kompetent utreda brott där ungdomar är inblandade. Fortbildning och fortlöpande kompetensutveckling är särskilt angelägen inom detta område.

Att en snabb handläggningstid skulle leda till sämre rättssäkerhet menar vi är felaktigt. När det är angeläget att snabbt få fram vad som hänt och orsakerna därtill så tillsätter man ofta en haverikommission som omedelbart utreder saken. I de flesta fall framkommer de bästa och säkraste uppgifterna nära händelsen, inte veckor, månader eller kanske ibland till och med år efter händelsen.

Specialutbildad personal genom hela kedjan är nödvändigt. De unga ska träffa poliser, åklagare och domare som vet att bemötande och förhör av unga bör ske på särskilt sätt. Erfarenheterna av särskilda ungdomsåklagare inom åklagarväsendet, liksom särskilda domare som handlägger ungdomsmål vid de större domstolarna är goda. Det är viktigt att sådan kompetens finns även vid de mindre domstolarna.

Särskild nämnd för barn under 15 som begår brott

För barn och ungdomar som begår brott är det av central betydelse att samhällets reaktion kommer snabbt. Att en person inte är straffmyndig innebär inte att samhället ska se mellan fingrarna på brott han eller hon begår. Snarare tvärtom. För barn under 15 år, dvs. de som inte är straffmyndiga, har socialtjänsten en central roll. Kommunernas hantering av lagöverträdare under 15 år bör ges en fastare form. Vi föreslår att det sker genom en särskild nämnd bestående av personer med specialkompetens om unga lagöverträdare som ska utreda och föreslå insatser för brott begångna av barn under 15 år. Vi vill poängtera att inrättandet av en sådan nämnd inte betyder att straffmyndighetsåldern sänks. Däremot tas brotten på allvar. Även om gärningsmannen är under 15 år finns det ett brottsoffer som har utsatts för gärningen och en gärningsman som riskerar att fortsätta begå brott om inte samhället sätter stopp.

Stockholm den 27 oktober

2010

Otto von Arnold (KD)

Yvonne Andersson (KD)